

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov,

în cauza civilă, la cererea petiționarei Bîjiga Anisia, persoane interesate Serviciul Fiscal de Stat, Consiliul și Primarul mun. Chișinău privind constatarea faptului acceptării succesiunii, constatarea locului deschiderii succesiunii,

împotriva deciziei din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-135/24

Nr. PIGD 2-22038288-01-2ra-02032024)

Recursul declarat după 01 septembrie 2023, temeiurile nu se încadrează în art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă.

Recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Au examinat anterior cauza judecătorești:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Lupașcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (I. Secrieru, V. Mihaila, V. Cotorobai)

04 martie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Gheorghe Stratulat
Ion Munteanu, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 martie 2022, Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, a depus o cerere în instanța de judecată, indicând în calitate de persoane interesate Serviciul Fiscal de Stat, Consiliul Municipal Chișinău și Primarul mun. Chișinău. Prin această cerere, reclamanta a solicitat constatarea faptului că a acceptat succesiunea rămasă după decesul tatălui său, Andrei Postolachi, survenit la 29 aprilie 2003, în mun. *****, str. ***** nr. ***, prin intrarea în posesia bunurilor ce compun masa succesorală, indiferent de locul unde se află și de natura acestora, precum și constatarea că locul deschiderii succesiunii este str. ***** nr. ***, mun. *****.

2. În motivarea cererii, petiționara a relatat că tatăl său, Andrei Postolachi, a construit în anul 1968, fără autorizație, o casă de locuit individuală amplasată pe un teren proprietate publică municipală situat pe str. ***** nr. ***, mun. *****, sect. Botanica. Potrivit fișei de inventariere tehnică a imobilului nr. 130 din 07 septembrie 2001, construcția este compusă din:

Lit. B (02):

1. coridor - 8,8 m²;
2. odaie locativă - 7,2 m²;
3. bucătărie - 11,0 m²;
4. odaie locativă - 7,2 m²;
5. coridor - 6,5 m²;
6. odaie locativă - 12,9 m²;
7. verandă - 3,6 m²;
8. bloc sanitar - 3,7 m²;
9. cazangerie - 3,7 m²;
10. odaie locativă - 17,5 m²,

având o suprafață totală de 74,9 m².

3. La 29 aprilie 2003, tatăl său, Andrei Postolachi, a decedat, având ultimul domiciliu în Republica Moldova, mun. *****, sect. *****, str. ***** nr. ***. Însă, încă din anul 1968, acesta deținea în proprietate materialele de construcție din care a fost edificat imobilul vizat, și anume: ciment și nisip utilizate pentru lucrările de betonare și ridicarea fundamentului casei de locuit individuale; plăci de ipsos și laminat folosite la amenajarea podului; foi de ardezie ondulată, lemn rotund de rășinoase, scânduri, rigle,

grinzi din lemn de rășinoase și sârmă de oțel moale folosite la construirea acoperișului; precum și piatră brută, piatră și blocuri de calcar, cărămidă, teracotă, șapă de beton, uși și vopsea pe bază de emulsie apoasă. Aceste aspecte sunt confirmate prin raportul de expertiză extrajudiciară nr. 028 din 28 februarie 2019 și prin fișa de inventariere tehnică a casei nr. 130 din 07 septembrie 2001.

4. Totodată, pe durata vieții, Andrei Postolachi deținea cu drept de proprietate și elementele constructive ale casei de locuit individuale cu nr. cadastral *****, amplasată pe str. ***** nr. ***, sect. Botanica, mun. *****, respectiv: fundația din piatră brută, pereții de rezistență din piatră de calcar, pereții despărțitori din blocuri de calcar și cărămidă, planșeul monolit dintre etaje, acoperișul din foi de ardezie ondulată, pardoseala din teracotă și laminat, ferestrele și ușile termopan, ușa de intrare din metal, precum și rețeaua electrică ce deservește imobilul. Toate aceste elemente sunt confirmate, de asemenea, prin raportul de expertiză extrajudiciară nr. 028 din 28 februarie 2019 și inventarierea tehnică a casei nr. 130 din 7 septembrie 2001.

5. Potrivit certificatului eliberat de Serviciul Cadastral Teritorial Chișinău nr. 11/11c-07/19/18/79 din 25 ianuarie 2018, capitolul aferent construcției cu numărul cadastral ***** a fost deschis în scopul evaluării bunului pentru impozitare. Din conținutul certificatului rezultă că imobilul – casa de locuit individuală cu numărul cadastral *****, amplasată în mun. *****, sectorul *****, str. ***** nr. *** – a fost supus unor lucrări de construcție-montaj, reconstrucție, extindere și reparație capitală, efectuate fără respectarea prevederilor Legii nr. 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.

6. Lucrările efectuate la imobil au constat în: executarea fundației și lucrărilor de betonare; zidăria pereților exteriori și interiori; demontarea acoperișului existent și executarea unei noi șarpante cu învelitoare din foi de ardezie; montarea rețelei electrice; finisarea pereților cu tapet lavabil de calitate superioară, teracotă și vopsea pe bază de copolimeri vinilici în emulsie apoasă; finisarea planșeului cu plăci din polistiren, plăci de ipsos și vopsea similară; finisarea pardoselilor cu teracotă și laminat; demontarea și montarea ușilor de acces și a ferestrelor; instalarea elementelor sanitare (closet, lavoar, cadă); precum și tencuirea pereților exteriori ai construcției.

7. Potrivit raportului de expertiză extrajudiciară nr. 028 din 28 februarie 2019, bunul imobil — casa de locuit individuală cu litera „02”, având numărul cadastral ***** — reprezintă o construcție capitală, de tip parter + nivel, prevăzută cu mai multe anexe. Raportul menționează că imobilul, exploatat de către Anisia Bîjiga, este o construcție rigidă, realizată din zidărie, având pereți portanți transversali și longitudinali executați din blocuri mici de calcar. Acoperișul este de tip șarpantă, susținut de căpriori, popi și contrafișe din lemn, cu învelitoare din foi de ardezie ondulată.

8. În baza cercetărilor și calculelor efectuate conform Ordinului nr. 136 din 05 septembrie 2008, s-a stabilit că lucrările de reparație executate în interiorul imobilului au fost realizate în proporție de 87%. Totodată, în urma examinării vizuale efectuate la fața locului, expertul a constatat că sunt respectate în totalitate criteriile de siguranță constructivă, fapt ce confirmă starea tehnică bună a imobilului.

9. Tipul, materialele și volumul lucrărilor de construcție-montaj, reconstrucție, extindere și reparație capitală efectuate asupra bunului imobil sunt detaliate în tabelul nr. III din secțiunea de cercetare a raportului de expertiză. Expertul a constatat că, din punct de vedere tehnic, criteriile constructive — A (rezistență și stabilitate), B (siguranță în exploatare), C (siguranță la foc), D (igienă, sănătatea oamenilor, refacerea și protecția mediului), E (izolație termică, hidrofugă și economie de energie) și F (protecție împotriva zgomotului) — sunt respectate în totalitate, ceea ce demonstrează conformitatea construcției cu cerințele prevăzute de Legea nr. 721 din 02 februarie 1996 „Privind calitatea în construcții”.

10. Pe baza acestor constatări, raportul concluzionează că lucrările efectuate asupra imobilului pot fi recepționate conform Hotărârii Guvernului nr. 285 din 23 mai 1996 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente”, iar casa de locuit poate fi exploatată în siguranță, necesitând doar lucrări de reparație curentă.

11. Totodată, conform planului geometric al imobilului cu numărul cadastral ***** din 04 iulie 2017, suprafața totală a acestuia este de 96,4 m². În acest context, expertul a reținut că imobilul se califică drept construcție neautorizată, întrucât a fost edificat fără certificat de urbanism pentru proiectare, fără documentație de proiect și fără autorizație de construire. Potrivit art. 28 din Legea nr. 163 din 09 iulie 2010 „Privind autorizarea executării lucrărilor de construcție”, asemenea construcții, realizate în lipsa actelor menționate, se consideră construcții neautorizate.

12. În continuare, petiționara a enunțat că un alt aspect esențial pentru examinarea corectă a prezentei acțiuni îl constituie prevederile pct. 6 din Hotărârea Plenumului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 27 martie 2006 „Cu privire la aplicarea unor dispoziții ale Codului civil și ale altor acte normative referitoare la dreptul de proprietate privată asupra imobilelor, inclusiv asupra construcțiilor-anexă”. Conform acestei interpretări, în cazul litigiilor privind imobilele apărute înainte de finalizarea construirii și înregistrării lor, instanța judecătorească nu poate recunoaște dreptul de proprietate asupra construcției în sine, ci doar asupra materialelor de construcție din care aceasta este alcătuită, lăsând posibilitatea proprietarului materialelor și al autorizației de construcție să continue edificarea și să înregistreze ulterior dreptul de proprietate pe cale administrativă.

13. Astfel, recunoașterea prin hotărâre judecătorească a dreptului de proprietate asupra unor construcții neautorizate ar echivala cu substituirea instanței în atribuțiile autorităților administrative competente, implicând

evaluarea unor aspecte ce țin de interesul public, precum asigurarea calității în construcții și conformitatea imobilului neautorizat cu cerințele de siguranță și exploatare stabilite de Legea nr. 721 din 02 februarie 1996 privind calitatea în construcții, Legea nr. 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, precum și de alte acte normative incidente.

14. Prin urmare, recunoașterea dreptului de proprietate asupra unor construcții edificate fără autorizație este vădit contrară legii, motiv pentru care a solicitat doar constatarea faptului acceptării succesiunii și a locului deschiderii acesteia cu privire la materialele de construcție care compun imobilul rămas după decesul cetățeanului Andrei Postolachi, născut la 02 decembrie 1942 și decedat la 29 aprilie 2003, cu posibilitatea ulterioară ca proprietarul materialelor și titularul autorizației de construcție să continue edificarea și să înregistreze dreptul de proprietate asupra spațiului locativ pe cale administrativă.

15. Subsecvent, Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, a precizat că alte persoane (persoanele terțe), care pot pretinde la materialele de construcție din care este alcătuită casa de locuit individuală nu sunt și nu există, iar conform confirmării de la Ministerul Justiției al Republicii Moldova nr. 12-11/479 din 21 martie 2019 privind lipsa înregistrării dosarului succesoral, se adeverește faptul că la moment în Registrul dosarelor succesoriale și a testamentelor nu este deschisă procedura succesorală, după decesul survenit la 29 aprilie 2003 a cet. Andrei Postolachi.

16. În context, petiționara a menționat că defunctul Andrei Postolachi a avut stabilită viza de reședință la adresa menționată încă din anul 1968, fapt confirmat atât prin adeverința eliberată de Î.S. „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru” nr. 02-2/21881 din 23 februarie 2022, cât și prin certificatul de deces din 30 aprilie 2003.

17. Prin urmare, având în vedere complexitatea circumstanțelor de fapt ale cauzei, se constată că, în urma decesului lui Andrei Postolachi, survenit la 29 aprilie 2003, a rămas patrimoniul succesoral al acestuia, menționat anterior.

18. Aici, petiționara a relevat că în timpul vieții, defunctul Andrei Postolachi nu a întocmit niciun testament privind bunurile sale, motiv pentru care, în conformitate cu dispozițiile art. 1499 alin. (1) lit. a) din Codul civil, moștenirea se transmite potrivit regulilor succesiunii legale.

19. Astfel, conform art. 1500 din Codul civil, succesorul legal de clasa I după decesul lui Andrei Postolachi este ea, unica fiică a defunctului, existând între ei un grad I de rudenie. În consecință, din masa succesorală a defunctului Andrei Postolachi, ei îi revine cota-parte de 1,0 din averea succesorală a tatălui său. Or, legătura de rudenie dintre ei este dovedită prin certificatul său de naștere, eliberat la 23 aprilie 1974 (seria EM 257776).

20. În aceste condiții, Anisia Bîjiga a conchis că a dobândit calitatea de moștenitoare legală a masei succesoriale rămase după decesul tatălui său, intrând în posesia bunurilor succesoriale indicate mai sus.

21. Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, a susținut că nu a depus la notar o cerere formală de acceptare a succesiunii, însă, după decesul tatălui său, a continuat să se îngrijească de casa de locuit individuală, folosindu-se în mod constant de întreaga avere succesorală, administrând-o și dispunând de aceasta ca un veritabil proprietar.

22. Astfel, chiar dacă nu s-a adresat în termenul legal de șase luni pentru depunerea cererii de acceptare a moștenirii, a acceptat de facto patrimoniul succesoral al tatălui său, Andrei Postolachi, prin acțiuni concludente, precum locuirea continuă în imobilul respectiv încă din copilărie, achitarea costurilor de întreținere și a facturilor pentru serviciile locativ-comunale, precum și efectuarea lucrărilor curente de întreținere, amenajare și îngrijire a locuinței. Prin aceste fapte, ea a manifestat în mod neechivoc voința de a accepta succesiunea în mod tacit.

23. Posesia asupra bunului succesoral este exercitată de ea prin locuirea efectivă în imobil, achitarea serviciilor comunale, întreținerea și gestionarea locuinței, inclusiv prin darea acesteia în chirie sau realizarea de lucrări de reparație și amenajare, acțiuni care denotă fără echivoc acceptarea moștenirii.

24. Potrivit art. 1516 alin. (3) din Codul civil (în vigoare la data deschiderii succesiunii), moștenirea se consideră acceptată atunci când moștenitorul depune o declarație de acceptare la notarul de la locul deschiderii succesiunii sau intră efectiv în posesia patrimoniului succesoral.

25. Acceptarea tacită a moștenirii de către ea este confirmată prin certificatul nr. 02-2-843 din 15 ianuarie 2018, din care rezultă că este înregistrată la domiciliu pe adresa: mun. *****, str. ***** nr. ***, precum și prin facturile privind achitarea integrală și la timp a serviciilor locativ-comunale aferente anilor 2015 și 2017, din care reiese că nu are datorii.

26. De asemenea, din buletinul său de identitate rezultă că are stabilită viza de reședință permanentă, din 21 iulie 1990, în casa de locuit de la adresa menționată și nu deține alt spațiu locativ.

27. Conform reglementărilor art. 1516 alin. (3) din Codul civil (în redactarea Legii nr. 1107 din 6 iunie 2002, aplicabilă potrivit art. 7 alin. (6) din Codul civil republicat, în vigoare de la 1 martie 2019), moștenirea se consideră acceptată tacit atunci când, fără o manifestare expresă de voință, intenția de acceptare rezultă indirect, dar cert, din activitățile pe care moștenitorul le poate efectua doar în această calitate.

28. Prin urmare, pentru constatarea acceptării tacite a moștenirii, trebuie întrunite cumulativ două condiții: existența voinței succesibilului de a accepta moștenirea și manifestarea unei conduite din care să rezulte neîndoielnic intenția de acceptare a acesteia.

29. În astfel de condiții, fiind succesorul de clasa I, a acceptat de facto succesiunea în urma decesului lui Andrei Postolachi prin intrarea în posesia

patrimoniului succesoral menționat, o administrează și dispune de ea și suportă cheltuieli legate de întreținerea acesteia.

30. În ceea ce privește circumstanțele care confirmă locul deschiderii succesiunii, petiționara a arătat că, potrivit art. 1443 din Codul civil, locul deschiderii succesiunii este, de regulă, ultimul domiciliu al celui care a lăsat moștenirea. Domiciliul reprezintă locul unde persoana fizică își are locuința principală sau statornică.

31. În speță, ultimul loc de trai al defunctului Andrei Postolachi a fost în Republica Moldova, mun. *****, str. ***** nr. ***, fapt confirmat prin certificatul de deces (seria DC-V nr. 0244064) eliberat la 30 aprilie 2003 de Oficiul Stării Civile al municipiului Chișinău.

32. Astfel, faptele și probele documentare prezentate confirmă în mod concludent că ea a intrat efectiv în posesia patrimoniului succesoral rămas după decesul tatălui său, Andrei Postolachi, la data de 29 aprilie 2003. De altfel, locuiește în casa de la adresa menționată, utilizează în mod exclusiv spațiul locativ, achită toate impozitele și serviciile locativ-comunale aferente imobilului și exercită toate drepturile de posesie și folosință specifice unui proprietar.

33. Totodată, în calitatea sa de proprietar al materialelor de construcție și titular al autorizației de construcție, este îndreptățită, potrivit legii, să continue edificarea imobilului și să înregistreze ulterior dreptul de proprietate asupra acestuia pe cale administrativă.

34. Urmare a celor expuse și având în vedere prevederile art. 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului; art. 6 și art. 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale; art. 20 și art. 26 din Constituția Republicii Moldova; art. 321 alin. (1), art. 1432–1433, art. 1443, art. 1500 și art. 1516 din Codul civil (în redacția Legii nr. 1107 din 6 iunie 2002, în vigoare la momentul efectuării lucrărilor de construcție), aplicate situației juridice conform art. 7 alin. (6) Cod civil (republicat, în vigoare de la 1 martie 2019); art. 166–167, art. 279 alin. (1) lit. a), art. 281 alin. (1) și art. 282 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă; precum și Hotărârea Plenului CSJ nr. 13 din 3 octombrie 2005 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației la examinarea cauzelor despre succesiune” (Buletinul CSJ, 2006, nr. 5, p. 4), Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, a solicitat:

- costatarea faptului acceptării de către ea a succesiunii rămase după decesul tatălui său, Andrei Postolachi, survenit la 29 aprilie 2003, în Republica Moldova, mun. *****, str. ***** nr. ***, prin intrarea efectivă în posesia bunurilor din masa succesorală a acestuia, oriunde s-ar afla și indiferent de natura lor;

- constatarea că locul deschiderii succesiunii după decesul lui Andrei Postolachi este Republica Moldova, mun. *****, str. ***** nr. ***.

35. La 16 noiembrie 2022, Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, a depus cererea de concretizare a pretențiilor, solicitând constatarea faptului că a acceptat succesiunea rămasă după decesul tatălui său, Andrei Postolachi, survenit la 29 aprilie 2003, în Republica Moldova, mun. *****, str. ***** nr. **, prin intrarea efectivă în posesia bunurilor din masa succesorală, indiferent de locul unde acestea se află și de natura lor, inclusiv asupra materialelor de construcție din care este alcătuit imobilul situat la adresa menționată.

36. Prin hotărârea din 30 ianuarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea petiționarei Anisia Bîjiga.

S-a constatat faptul acceptării succesiunii prin intrarea în posesiune de către Anisia Bîjiga, a patrimoniului succesoral rămas după decesul tatălui – Andrei Postolachi, inclusiv asupra materialelor de construcție utilizate la edificarea construcțiilor neautorizate amplasate pe terenul cu numărul cadastral *****, situat în mun. ***** str. ***** nr. **.

S-a constatat locul deschiderii succesiunii după decesul dlui Andrei Postolachi – Republica Moldova, mun. ***** str. ***** nr. **.

37. La 06 februarie 2023, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău au depus apel nemotivat, iar la 25 iulie 2023 a prezentat cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 30 ianuarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea acesteia și restituirea cauzei spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

38. Prin decizia din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Consiliul și Primarul mun. Chișinău.

39. S-a casat hotărârea din 30 ianuarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și s-a pronunțat o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care s-a scos de pe rol cererea înaintată de petiționara Anisia Bîjiga, persoane interesate Serviciul Fiscal de Stat, Consiliul și Primarul mun. Chișinău privind constatarea faptului acceptării succesiunii, constatarea locului deschiderii succesiunii.

40. Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând și analizând legalitatea hotărârii judecătorești enunțate, prin prisma circumstanțelor cauzei și cadrului normativ aplicabil speței, a constatat că prima instanță, a admis incorect cererea depusă de Anisia Bîjiga privind constatarea faptului acceptării succesiunii după decesul tatălui său, Andrei Postolachi, inclusiv asupra materialelor de construcție utilizate la edificarea construcțiilor neautorizate de pe terenul cu nr. cadastral *****. Iar, examinarea și admiterea cererii în procedură specială a fost nelegală, întrucât, potrivit art. 267 lit. d) din Codul procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol atunci când litigiu între aceleași părți, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri, se află în curs de judecată.

41. Instanța de apel a constatat existența unui litigiu anterior, deoarece la 23 iunie 2021 petiționara, prin avocatul Aronov Roman, a formulat o cerere de

chemare în judecată împotriva Preturii sect. Botanica, Vitalii Burlacov și Alexandru Burlacov și Consiliului municipal Chișinău, intervenient accesoriu Primăria mun. Chișinău, privind recunoașterea dreptului de proprietate asupra materialelor de construcție ale imobilului cu nr. cadastral *****, iar prin încheierea din 06 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea respectivă a fost scoasă de pe rol, decizia nefiind atacată și devenind definitivă.

42. Curtea de Apel Chișinău a reținut că materialele de construcție sunt obiectul unui litigiu existent și că proprietarul terenului, respectiv Consiliul și Primarul mun. Chișinău, se opune recunoașterii dreptului de proprietate asupra acestora.

43. Având în vedere aceste circumstanțe, instanța de apel a concluzionat că soluționarea cererii depuse de Anisia Bîjiga în procedură specială este imposibilă și că partea trebuie să utilizeze procedura generală contencioasă, prin depunerea unei cereri de chemare în judecată conform art. 7 alin. (6) din Codul civil, pentru a-și apăra drepturile și interesele.

44. În consecință, instanța de apel a admis apelul declarat de Consiliul și Primarul mun. Chișinău, a casat hotărârea din 30 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău în partea privind acceptarea succesiunii asupra materialelor de construcție și a dispus scoaterea cererii de pe rol, reținând probele și documentele existente în dosar, inclusiv hotărârea anterioară a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 decembrie 2021, actele de citare și înregistrare a cererii din dosarul nr. 2-19126267-12-2-01082019, precum și materialele de procedură privind proprietatea terenului și opoziția părții adverse.

45. La 02 februarie 2024, Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

46. Recurenta Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, a susținut în cererea de recurs că decizia din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău este nelegală și netemeinică, fiind adoptată cu încălcarea normelor de drept material și procedural. Aceasta a arătat că instanța de apel a interpretat și aplicat greșit dispozițiile legale privind constatarea faptului de acceptare a succesiunii și a locului de deschidere a acesteia, contrar prevederilor art. 432 alin. (2) lit. a) și b), art. 239, art. 240 alin. (3) și art. 241 alin. (5) din Codul de procedură civilă, precum și ale art. 1432–1433, art. 1443, art. 1500 și art. 1516 din Codul civil, în redactarea Legii nr. 1107 din 06 iunie 2002.

47. Recurenta a indicat că instanța de apel a emis o decizie nemotivată și contradictorie, limitându-se la afirmații formale fără a examina circumstanțele esențiale ale cauzei și fără a analiza probele administrate în prima instanță, încălcând astfel dreptul său la un proces echitabil garantat de art. 6 și art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și de art. 20 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

48. De asemenea, a susținut că instanța de apel a confundat obiectul cererii, întrucât solicitarea sa nu viza recunoașterea dreptului de proprietate asupra unei construcții neautorizate, ci doar constatarea faptului acceptării succesiunii și a locului deschiderii acesteia după decesul tatălui său, Andrei Postolachi, în conformitate cu pct. 6 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 27 martie 2006, care stabilește că instanța poate recunoaște dreptul de proprietate doar asupra materialelor de construcție, nu asupra construcțiilor neautorizate.

49. Subsecvent, recurenta a notat că instanța de apel a ignorat probele concludente care confirmă acceptarea de facto a succesiunii, inclusiv certificatul de deces al tatălui, adeverința Ministerului Justiției nr. 12-11/479 din 21 martie 2019 privind lipsa deschiderii procedurii succesorală, certificatul de domiciliu și actele care atestă plata impozitelor și a serviciilor locativ-comunale. În opinia sa, instanța de apel a depășit limitele competenței prevăzute la art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă, examinând aspecte care nu au făcut obiectul cererii de apel, și a pronunțat o soluție care nu se sprijină pe probele din dosar.

50. Totodată, recurenta a menționat că decizia atacată conține contradicții între considerente și dispozitiv, ceea ce constituie o încălcare gravă a cerințelor de legalitate și motivare a actelor judecătorești.

51. Prin referința depusă la 17 mai 2024, Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun. Chișinău au solicitat respingerea recursului declarat de Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, cu menținerea în vigoare a deciziei din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

52. La 31 mai 2024, Pretura sect. Botanica, mun. Chișinău a depus referință asupra cererii de recurs, prin care a solicitat declararea inadmisibilă a recursului înaintat de Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

53. Art. XI alin. (1), (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„ (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023.

(3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

54. În această consecvență, examinarea admisibilității recursului declarat de Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov împotriva deciziei din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, la 02 februarie 2024, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare de la 01 septembrie 2023.

Astfel, la momentul depunerii și examinării admisibilității prezentului recurs, prevederile legale relevante aveau următorul conținut:

55. Art. 431 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.”

56. Art. 432 alin. (1) lit. a)-f) și alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

57. Art. 433 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

f) recursul este vădit neîntemeiat.”

58. Art. 434 alin.(1) – (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

59. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

60. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul

Roman Aronov s-a conformat dispozițiilor art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, și a depus în termen recursul la 02 februarie 2024. Or, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 07 decembrie 2023 și notificată reprezentantului recurente, avocatului Roman Aronov, ulterior, prin intermediul poștei electronice la 09 februarie 2024 (f.d.147).

61. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) lit.a)-f) și alin. (2) din Codul de procedură civilă (a se vedea pct.56).

62. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023), enunțate la pct.56 din prezenta încheiere.

63. Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, deși la data pronunțării deciziei instanței de apel din 07 decembrie 2023 erau deja în vigoare dispozițiile art. 432 din Codul de procedură civilă, în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 (intrată în vigoare la 1 septembrie 2023), recurenta nu a manifestat diligența necesară, invocând temeiuri de drept din redacția anterioară a legii procesuale — respectiv cea prevăzută de Legea nr. 272 din 29 noiembrie 2018 (în vigoare de la 12 ianuarie 2019) — care și-au pierdut valabilitatea juridică și nu mai produc efecte, fiind considerate caduce.

64. De altfel, verificând motivele de casare, invocate în cererea de recurs de Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la 01 septembrie 2023, deoarece se referă la dezacordul recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă existența temeiurilor de declarare a recursului ca fiind admisibil, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

65. Potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

66. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, conține obiecții de fapt și de drept similare celor formulate anterior în cadrul examinării cauzei în prima instanță și la instanța de apel, însă, deși instanța de apel a scos cererea de chemare în judecată de pe rol pe motive procedurale, specificate la art.267 lit.d) și art. 281 alin.(3) din Codul de procedură civilă, recurentul s-a limitat la invocarea circumstanțelor de fapt privind fondul cauzei, fără a aduce vreun argument referitor la aspectele de procedură. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurente la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

67. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că, dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

68. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurentă nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

69. Prin urmare, dezacordul recurenteii cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

70. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

71. În contextul prevederilor art. 432 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiurilor conținute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică sub aspectul dat temeiurile recursului.

72. La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p. 38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

73. Din considerentele redate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. f), urmează a fi considerat inadmisibil, deoarece este vădit neîntemeiat.

74. Din aceste motive, în conformitate cu art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. f), art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Consideră inadmisibil recursul declarat de Anisia Bîjiga, reprezentată de avocatul Roman Aronov împotriva deciziei din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Gheorghe Stratulat

Ion Munteanu